

1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/71-5-1>

УДК 330. 37.07

Михайлова Є.В.

кандидат філологічних наук,
Національний університет водного господарства та природокористування

Михайлов С.В.

аспірант кафедри трудових ресурсів і підприємництва,
Національний університет водного господарства та природокористування

Mykhailova Yelyzaveta, Mykhailov Stanislav

National University of Water and Environmental Engineering

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

У статті розглядаються теоретичні підходи до визначення поняття антикризового управління з метою систематизації напрямів дослідження. Оскільки сучасне розуміння антикризового управління має досить неоднорідне і багатозначне тлумачення, практичні рекомендації рекомендації із розроблення та реалізації систем антикризового управління характеризуються теоретичною невизначеністю та необґрунтованістю. Зважаючи на те, що головною метою антикризового управління є створення умов для стійкого функціонування підприємства, сфери або національної економіки, то цілі антикризового управління варіюватимуться залежно від типу фінансової системи об'єкта управління. Аналіз теоретичних підходів до визначення поняття антикризового управління дав змогу систематизувати класифікацію методів антикризового управління підприємствами і запропонувати два напрями їх застосування: діагностичні методи та методи управління кризовою ситуацією.

Ключові слова: антикризове управління, фінансова стабільність, економічна криза, державне регулювання, макроекономіка.

Постановка проблеми. Головною метою антикризового управління є створення умов для стійкого функціонування підприємств на ринку, незважаючи на будь-які економічні, політичні і соціальні перетворення в країні, розроблення стратегічних альтернатив на основі прогнозування та передбачення розвитку ситуації, уникнення фінансових проблем та подолання загрози банкрутства з найменшими втратами, упровадження інноваційних змін у діяльність [4]. Проте поняття антикризового управління досить неоднорідне та багатозначне, оскільки, з одного боку, під ним розуміється управління підприємством, сферою або національною економікою в умовах загальної кризи економіки, з іншого – управління підприємством, сферою або національною економікою, що потрапили в кризову ситуацію внаслідок незадовільного менеджменту; також розуміється управління підприємством, сферою або національною економікою на порозі банкрутства або ж у період банкрутства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загалом як зарубіжні, так і вітчизняні науковці (А.А. Бог-

данов, В.О. Василенко, А.С. Гальчинський, Е. Дюркгайм, Д.Т. Жовтун, А.Б. Зверинцев, В.С. Капустін, С.В. Михайлов, В.Л. Романов, Г. Спенсер, Г. Ханов, М.І. Пірен, Г.Г. Почепцов, А.Д. Чернявський) розглядають антикризове управління як макроекономічну проблему та значну увагу у їхніх дослідженнях приділено антикризовому управлінню підприємствами державної та приватної форм власності.

Формулювання цілей статті. Метою пропонованого дослідження є теоретичний аналіз підходів до визначення поняття антикризового управління для систематизації напрямів подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу. Сучасне розуміння антикризового управління має досить неоднорідне і багатозначне тлумачення. В одному випадку під ним розуміють управління на державному, регіональному, локальному рівнях в умовах загальної системної кризи, яка спостерігається в країні; у другому – управління регіоном або підприємством, викликане кризовими явищами в результаті незадовільного ведення систем регіонального менеджменту; у третьому – управління

підприємством на порозі банкрутства; у четвертому – у період банкрутства. Різні трактування одного і того самого поняття призводить до теоретичної невизначеності і необґрунтованості практичних рекомендацій із розроблення та реалізації систем антикризового управління [1, с. 8].

П. Шривастава та Ф.Е. Удвадіва з Університету Південної Каліфорнії визначають антикризове управління як систему попереднього аналізу, в основі якого лежить прогнозування майбутніх криз [15]. В.Т. Кумбс з Університету Східного Іллінойсу визначає антикризове управління як процес запобігання або зменшення шкоди, яку може завдати криза організації та її зацікавленим сторонам. Цей процес він поділяє на три етапи: докризовий (попередження та підготовки), реагування на кризу (фактичне реагування на кризу) та післякризовий (підготовка до наступної кризи та виконання зобов'язань, узятих під час кризи) [12].

Л.К. Комфорт зазначає, що ефективна система антикризового управління є динамічною міжорганізаційною системою, яка характеризується чотирма основними пунктами прийняття рішень: виявлення ризику; визнання та інтерпретація ризику для безпосереднього контексту; дослідження кризи на різних рівнях її прояву; самоорганізація та мобілізація колективної системи реагування громади [21].

У спільній роботі Дж. Банді, М.Д. Пфаррера, К.Е. Шорта та В.Т. Кумбса антикризове управління описується з двох перспектив. Перша перспектива, яку визначають як внутрішню, зосереджена на внутрішньоорганізаційній динаміці управління ризиками, складністю та технологіями [7; 14; 23; 27]. У такому контексті антикризове управління передбачає координацію складних технічних та реляційних систем, а також організаційних структур для запобігання виникненню ситуації, зменшення впливу та вивчення кризи. На противагу цьому друга перспектива, яка визначається як зовнішня, зосереджена на взаємодії організацій та зовнішніх зацікавлених сторін, переважно спираючись на теорії соціального сприйняття та управління враженнями [8; 13; 25]. Згідно із цим баченням, антикризове управління передбачає формування сприйняття та координацію із зацікавленими сторонами для запобігання, вирішення та виходу з кризи [9].

Т. Каракьоше визначає антикризове управління як процес прийняття необхідних заходів для попередження загроз функціонування підприємства [19]. У дослідженнях О. Челіккана антикризове управління вимагає заздалегідь визначених заходів для подолання кризи, метою яких є запобігання можливим негативним наслідкам [11].

С. Їлмаз зазначає, що хоча антикризове управління не здатне повністю запобігти кризі, проте може допомогти вийти із цієї несподіваної ситуації з мінімальними збитками [29].

А. Байдаш вважає, що антикризове управління – це процес виявлення та аналіз можливих кризових ситу-

ацій [6]. На думку Т. Караача, головною метою антикризового управління є планована підготовка до кризових етапів, проте некоректне антикризове управління може саме по собі призвести до кризи.

С.М. Пірсон визначає антикризове управління як реакцію на можливу кризову ситуацію, визначення та оцінку ознак кризи та процес прийняття і здійснення необхідних заходів для подолання кризи з найменшими втратами [23].

На думку М.Ш. Шімшек, антикризове управління – це швидке та ефективне прийняття нових рішень, що якнайшвидше здатні нормалізувати відхилення [26]. Е. Карабулут вважає, що антикризове управління – це здатність підприємства діяти ефективно та швидко у ситуаціях, що негативно впливають на його діяльність [16].

Ф. Кюско зазначає, що в умовах антикризового управління визначальними чинниками є сфера діяльності підприємства, умови середовища, фінансові можливості, організація, структура, менталітет управління, ефективність спілкування, організаційний клімат тощо. Багато чинників можуть бути визначальними [19].

У дослідженнях А. Каракая антикризове управління описується як структурний елемент стратегічного управління. Оскільки криза характеризується попередніми ознаками, антикризове управління буде ефективним настільки, наскільки керівництво може передбачити ознаки кризи. Тому менеджмент підприємства повинен реагувати системно на всі ознаки та застосовувати комплекс систематичних заходів щодо запобігання або зменшення її наслідків. В умовах антикризового управління, в умовах сильної невизначеності та конкуренції, спричиненої кризою, вибір та реалізація відповідних стратегій є одним із найефективніших чинників, що визначають антикризове управління [17].

Ш. Оз-Альп також визначає антикризове управління як частину стратегічного управління, додаючи, що для успішної діяльності підприємства, необхідною умовою є зменшення невизначеності її керівництвом [22]. У таких умовах важливими є методи прогнозування кризи, методи розрахунків ризику та методи аналізу середовища функціонування [20].

Проте у цьому аспекті важливим є не лише збір інформації про діяльність, організацію та чинники навколишнього середовища, а й обробка та використання цієї інформації у процесах прийняття рішень [10].

Оскільки повільний процес прийняття рішень не підходить для швидко мінливих умов навколишнього середовища, система стратегічного управління підвищить ефективність рішень, забезпечуючи швидкість та гнучкість процесу прийняття рішень у невизначених умовах навколишнього середовища [5].

Таким чином, підходи до визначення антикризового управління можна класифікувати за такими напрямками: 1) упереджувальні механізми; 2) новаторський варіант виходу з кризи; 3) відновлювання платоспроможності та фінансової стійкості; 4) виробничі відносини на рівні підприємства.

Залежно від трактування поняття антикризового управління визначається й мета, що реалізується внаслідок такого типу управління: відновлення фінансової рівноваги підприємства та мінімізація обсягів зниження його ринкової вартості, зумовленого фінансовими кризами; вирівнювання диспропорцій внутрішніх і зовнішніх параметрів підприємства; забезпечення фінансової стабілізації (стійкості) підприємств; забезпечення життєдіяльності підприємства; розроблення та впровадження таких управлінських механізмів, які дадуть змогу зберегти життєздатність підприємства в процесі розвитку будь-яких типів криз [2].

Висновки. Зважаючи на те, що головною метою антикризового управління є створення умов для стійкого функціонування підприємств на ринку, незважаючи на будь-які економічні, політичні і соціальні перетворення в країні, то цілі антикризового управління підприємством будуть варіюються залежно від типу фінансової системи підприємства: розроблення стратегічних альтернатив на основі прогнозування та передбачення розвитку ситуації, уникнення фінансових проблем та подолання загрози банкрутства з найменшими втратами, упровадження інноваційних змін

у діяльність. В умовно стабільній системі метою антикризового управління є діагностика показників діяльності підприємства з метою своєчасного виявлення проявів кризових явищ. У системі з проявом кризових явищ антикризове управління спрямоване на локалізацію виявлених криз, подолання їхнього негативного впливу і відновлення докризових показників. У загальнокризовій системі метою антикризового управління є управління підприємством в умовах тривалої кризи. Кожна модель антикризового управління має відповідні етапи, реалізація яких покликана максимально нівелювати негативний вплив кризових явищ на діяльність підприємства. Аналіз методів антикризового управління дав змогу систематизувати класифікацію методів антикризового управління підприємствами і запропонувати два напрями їх застосування: діагностичні методи (методи моніторингу, системного аналізу, аудиту, виявлення ризиків і оцінка поточного стану) і методи управління кризовою ситуацією (система залучення та підготовки антикризових фахівців та сукупність методів, інструментів і заходів антикризового управління, які застосовуються під час активного антикризового управління).

Список літератури:

1. Андреева Н.Н. Системология антикризисного управления регионом: теоретические подходы и особенности. *Економічні інновації*. 2010. Вип. 40. С. 6–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecinn_2010_40_3 (дата звернення: 01.10.2021).
2. Гасанов С.С., Штангрет А.М., Котляревський Я.В. Антикризове корпоративне управління: теоретичні та прикладні аспекти. Київ : Акад. фін. управління, 2012. 301 с.
3. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому онлайн-просторі. Київ : ВІКНУ, 2016. 286 с.
4. Кушнір Н.Б. Особливості антикризового управління та економічної діагностики підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2016. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_5_16 (дата звернення: 01.10.2021).
5. Altunoğlu E. Stratejik Planlama Süreci ve Firma Performansı: Çevre Belirsizliğinin Rolü, 9. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, İstanbul, 2001. URL: <http://danismend.com/kategori/altkategori/stratejik-bilgi-sisteminin-kriz-yonetimine-etkisi/> (дата звернення: 01.10.2021).
6. Baydaş A., Bakan İ., ve Öztılmaz A. Kriz ve Kriz Yönetimi. *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları*, İstanbul : BETA Yayıncılık, 2015. URL: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusiyasal/issue/631/6431> (дата звернення: 01.10.2021).
7. Bigley G.A., Roberts K.H. The incident command system: High-reliability organizing for complex and volatile task environments. *Academy of Management Journal*. 2001. Vol. 44. № 6. URL: <https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/3069401> (дата звернення: 01.10.2021).
8. Bundy J., Pfarrer, M.D. A burden of responsibility: The role of social approval at the onset of a crisis. *Academy of Management Review*. 2015. Vol. 40. P. 345–369. URL: <https://journals.aom.org/doi/10.5465/amr.2013.0027> (дата звернення: 01.10.2021).
9. Bundy J., Pfarrer M.D., Short C.E., Coombs W.T. Crises and Crisis Management: Integration, Interpretation, and Research Development. *Journal of Management*. 2016. Vol. 43. Is. 6. P. 1661–1692. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0149206316680030> (дата звернення: 01.10.2021).
10. Certo S.C. Principles of Modern Management: Function and System. Wm. C. Brown Company, Publishers, 1983. 594 p. URL: <https://priscilla.work/download/4574591-samuel-c-certo-principles-of-modern-management-in> (дата звернення: 01.10.2021).
11. Çetinkaya Ö. Rekabet Stratejilerinin Belirlenmesinde Portföy Analizi ve Tarih Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2006. 8/3, P. 57–76. URL: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuiibfd/issue/28334/301127> (дата звернення: 01.10.2021).
12. Coombs W.T. Crisis Management and Communications. Institute for Public Relations, 2007. URL: <http://195.130.87.21:8080/dspace/bitstream/123456789/96/1/Crisis%20management%20and%20communications%20Coombs.pdf> (дата звернення: 01.10.2021).
13. Elsbach, K.D. Managing organizational legitimacy in the California cattle industry: The construction and effectiveness of verbal accounts. *Administrative Science Quarterly*, 1994. P. 57–88. URL: <https://www.jstor.org/stable/2393494> (дата звернення: 01.10.2021).
14. Gephart, R.P., Van Maanen, J., Oberlechner, T. Organizations and risk in late modernity. *Organization Studies*, 2009. P. 141–155. URL: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.991.3064&rep=rep1&type=pdf> (дата звернення: 01.10.2021).

15. Mitroff I.I., Shrivastava P., Udwadia F.E. Effective Crisis Management. *Academy of Management EXECUTIVE*, 1987. Vol. 1, no. 4. URL: <https://journals.aom.org/doi/full/10.5465/ame.1987.4275639> (дата звернення: 01.10.2021).
16. Karabulut E., Pekdemir I. Kriz Belirtilerini Algılama ve Algılanan Krize Karşı Hazırlıklı Olma: Bir Araştırma, 10. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı, Antalya, 2002. 684 p.
17. Karakaya A. Stratejik yönetim sisteminin kriz yönetimine katkısı üzerine bir araştırma teknoloji, 2004. Cilt 7. Sayı 2. P. 225–233.
18. Karaköse T., Örgütler ve Kriz Yönetimi. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 2007. Sayı:13. URL: <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423868312.pdf> (дата звернення: 01.10.2021).
19. Küskü F. Krizler Öğretici Oluyor mu? Türk Tekstil Sanayi İnsan Kaynakları Yönetimi Faaliyetlerinin İki Kriz Dönemi Ardından Kıyaslanması, 10. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı, Antalya, 2002. 711 p.
20. Kutman Ö. Türkiye’deki Şirketlerde Erken Uyarı Göstergelerinin Araştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, Sayı 4, 2001. P. 60–68.
21. Louise K. Comfort Crisis Management in Hindsight: Cognition, Communication, Coordination, and Control. *Public Administration Review*, 2007. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1540-6210.2007.00827> (дата звернення: 01.10.2021).
22. Özalp, Ş. Üst Yönetici ve Yönetim Kurulu. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1983, Cilt I, 128 p.
23. Pearson, C.M., Clair, J.A. Reframing crisis management. *Academy of Management Review*. 1998. Vol. 23. P. 59–76. URL: <https://www.jstor.org/stable/259099> x (дата звернення: 01.10.2021).
24. Pearson C.M., Clair J.A. Reframing Crisis Management. *The Academy of Management Review*. 1998. Vol. 13. URL: https://personel.omu.edu.tr/docs/ders_dokumanlari/9401_56017_4501.pdf (дата звернення: 01.10.2021).
25. Pfarrer M.D., DeCelles, K.A. Smith K.G., Taylor M.S. After the fall: Reintegrating the corrupt organization. *Academy of Management Review*. 2008. Vol. 33. P. 730–749. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2008-08729-008> (дата звернення: 01.10.2021).
26. Şimşek, M.Ş. Yönetim ve Organizasyon. Damla Ofset A.Ş., 1998. P. 312–313. URL: <https://www.nadirkitap.com/yonetim-ve-organizasyon-prof-dr-m-serif-simsek-kitap1357290.html> (дата звернення: 01.10.2021).
27. Starbuck W.H., Milliken F.J. Challenger: Fine tuning the odds until something breaks. *Journal of Management Studies*. 1988. Vol. 25. P. 319–340. URL: https://www.researchgate.net/publication/229759765_Challenger_Fine-Tuning_the_odds_until_something_breaks (дата звернення: 01.10.2021).
28. Yılmaz S. Teorik Çerçevede Kriz Kavramı ve Kriz Yönetimi. Ankara2013. URL: <https://docplayer.biz.tr/61076646-Turk-dis-politikasi-acisindan-bir-kriz-ornegi-i-korfez-savasi-ve-turkiye-ye-gelen-irakli-kurt-siginmacilar-1991.html> (дата звернення: 01.10.2021).

References:

1. Andreeva N.N. 2010 Sistemologiya antykriznogo upravleniya regionom: teoreticheskie podkhody i osobennosti [Systemology of anti-crisis management of the region: theoretical approaches and features]. *Ekonomichni innovatsii* [Economic innovations]. Vol. 40, pp. 6–22.
2. Kurban O.V. (2016) Suchasni informatsiyni viiny v merezhevomu on-layn prostori [Modern information wars in the online network space]. Kyiv: VIKNU. (in Ukrainian)
3. Kushnir N.B. (2016) Osoblyvosti antykrizovoho upravlinnia ta ekonomichnoi diahnostryky pidpriemstva v suchasnykh umovakh [Features of anti-crisis management and economic diagnostics of the enterprise in modern conditions]. *Efektivna ekonomika* [Efficient economy], no. 5. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_5_16 (accessed: 01 November 2021).
4. Hasanov C.C., Shtanhret A.M., Kotliarevskyy Ya.V. (2012) Antykrizove korporativne upravlinnia: teoretychni ta prykladni aspekty [Anti-crisis corporate governance: theoretical and applied aspects]. Kyiv: DNNU “Akad. fin. upravlinnia”. (in Ukrainian)
5. Altunoğlu E. (2001) Stratejik Planlama Süreci ve Firma Performansı: Çevre Belirsizliğinin Rolü [Strategic Planning Process and Firm Performance: The Role of Environmental Uncertainty], 9. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, İstanbul, Available at: <http://danismend.com/kategori/altkategori/stratejik-bilgi-sisteminin-kriz-yonetimine-etkisi/> (accessed: 01 November 2021).
6. Baydaş A., Bakan İ., ve Öztılmaz A. (2015) Kriz ve Kriz Yönetimi. Çağdaş Yönetim Yaklaşımları [Contemporary Management Approaches]. İstanbul: BETA Yayıncılık. Available at: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusiyasal/issue/631/6431> (accessed: 01 November 2021).
7. Bigley G.A., Roberts K.H. (2001) The incident command system: High-reliability organizing for complex and volatile task environments. *Academy of Management Journal*, vol. 44, no. 6. Available at: <https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/3069401> (accessed: 01 November 2021).
8. Bundy, J., Pfarrer, M.D. (2015) A burden of responsibility: The role of social approval at the onset of a crisis. *Academy of Management Review*, vol. 40, pp. 345–369. Available at: <https://journals.aom.org/doi/10.5465/amr.2013.0027> (accessed: 01 November 2021).
9. Bundy J., Pfarrer M.D., Short C.E., Coombs W.T. (2016) Crises and Crisis Management: Integration, Interpretation, and Research Development. *Journal of Management*, vol. 43, issue 6, pp.1661–1692. Available at: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0149206316680030> (accessed: 01 November 2021).
10. Certo S.C. (1983) Principles of Modern Management: Function and System. Wm. C. Brown Company, Publishers. Available at: <https://priscilla.work/download/4574591-samuel-c-certo-principles-of-modern-management-in> (accessed: 01 November 2021).

11. Çetinkaya Ö. (2006) Rekabet Stratejilerinin Belirlenmesinde Portföy Analizi ve Tarih Üzerine Bir Araştırma [A Study on Portfolio Analysis and Tarih in Determining Competitive Strategies]. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, vol 8/3, pp. 57–76. Available at: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuiibfd/issue/28334/301127> (accessed: 01 November 2021).
12. Coombs W.T. (2007) Crisis Management and Communications. Institute for Public Relations. Available at: <http://195.130.87.21:8080/dspace/bitstream/123456789/96/1/Crisis%20management%20and%20communications%20Coombs.pdf> (accessed: 01 November 2021).
13. Elsbach, K.D. (1994) Managing organizational legitimacy in the California cattle industry: The construction and effectiveness of verbal accounts. *Administrative Science Quarterly*, p. 57–88. Available at: <https://www.jstor.org/stable/2393494> (accessed: 01 November 2021).
14. Gephart, R.P., Van Maanen, J., Oberlechner, T. (2009) Organizations and risk in late modernity. *Organization Studies*, pp. 141–155. Available at: <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.991.3064&rep=rep1&type=pdf> (accessed: 01 November 2021).
15. Mitroff I.I., Shrivastava P., Udwardia F.E. (1987) Effective Crisis Management. *Academy of Management EXECUTIVE*, vol. 1, no. 4. Available at: <https://journals.aom.org/doi/full/10.5465/ame.1987.4275639> (accessed: 01 November 2021).
16. Karabulut E., Pekdemir I. (2002) Kriz Belirtilerini Algılama ve Algılanan Krize Karşı Hazırlıklı Olma [Perception of Crisis Symptoms and Preparedness for Perceived Crisis]. 10. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı. Antalya. 684 p.
17. Karakaya A. (2004) Stratejik yönetim sisteminin kriz yönetimine katkısı üzerine bir araştırma teknoloji [A research on the contribution of the strategic management system to crisis management]. Vol. 7, no. 2, pp. 225–233.
18. Karaköse T. (2007) Örgütler ve Kriz Yönetimi [Organizations and Crisis Management]. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*. Vol. 13. Available at: <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423868312.pdf> (accessed: 01 November 2021).
19. Küskü F. (2002) Krizler Öğretici Oluyor mu? Türk Tekstil Sanayi İnsan Kaynakları Yönetimi Faaliyetlerinin İki Kriz Dönemi Ardından Kıyaslanması [Are Crises Instructive? Comparison of Turkish Textile Industry Human Resources Management Activities After Two Crisis Periods] 10. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı, Antalya. 711 p.
20. Kutman Ö. (2001) Türkiye’deki Şirketlerde Erken Uyarı Göstergelerinin Araştırılması [Investigation of Early Warning Indicators in Companies in Turkey]. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, vol. 4, pp. 60–68.
21. Louise K. (2007) Comfort Crisis Management in Hindsight: Cognition, Communication, Coordination, and Control. *Public Administration Review*. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/j.1540-6210.2007.00827> (accessed: 01 November 2021).
22. Özalp, Ş. (1983) Üst Yönetici ve Yönetim Kurulu [Top Manager and Board of Directors]. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi*, vol. I, pp. 120–128.
23. Pearson, C.M., Clair, J.A. (1998) Reframing crisis management. *Academy of Management Review*, vol. 23, pp. 59–76. Available at: <https://www.jstor.org/stable/259099> (accessed: 01 November 2021).
24. Pearson C.M., Clair J.A. (1998) Reframing Crisis Management. *The Academy of Management Review*, vol. 13. Available at: https://personel.omu.edu.tr/docs/ders_dokumanlari/9401_56017_4501.pdf (accessed: 01 November 2021).
25. Pfarrer M.D., DeCelles, K.A. Smith K.G., Taylor M.S. (2008) After the fall: Reintegrating the corrupt organization. *Academy of Management Review*, vol. 33, pp. 730–749 Available at: <https://psycnet.apa.org/record/2008-08729-008> (accessed: 01 November 2021).
26. Şimşek M.Ş. (1998) Yönetim ve Organizasyon [Management and Organization]. *Damla Ofset A.Ş.*, pp. 312–313. Available at: <https://www.nadirkitap.com/yonetim-ve-organizasyon-prof-dr-m-serif-simsek-kitap1357290.html> (accessed: 01 November 2021).
27. Starbuck W.H., Milliken F.J. (1988) Challenger: Fine tuning the odds until something breaks. *Journal of Management Studies*, vol. 25, pp. 319–340. Available at: https://www.researchgate.net/publication/229759765_Challenger_Fine-Tuning_the_odds_until_something_breaks (дата звернення: 01.10.2021).
28. Yılmaz S. (2013) Teorik Çerçevede Kriz Kavramı ve Kriz Yönetimi [The Concept of Crisis and Crisis Management in Theoretical Framework]. Ankara. Available at: <https://docplayer.biz.tr/61076646-Turk-dis-politikasi-acisindan-bir-kriz-ornegi-i-korfez-savasi-ve-turkiye-ye-gelen-irakli-kurt-siginmacilar-1991.html> (дата звернення: 01.10.2021).

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПОНЯТИЯ АНТИКРИЗИСНОГО УПРАВЛЕНИЯ

В статье рассматриваются теоретические подходы к определению понятия антикризисного управления в целях систематизации направлений исследования. Поскольку современное понимание антикризисного управления имеет достаточно неоднородное и многозначное толкование, практические рекомендации по разработке и реализации систем антикризисного управления характеризуются теоретической неопределенностью и необоснованностью. Учитывая, что главной целью антикризисного управления является создание условий для устойчивого функционирования предприятия, сферы или национальной экономики, цели антикризисного управления будут варьироваться в зависимости от типа финансовой системы объекта управления. Анализ теоретических подходов к определению понятия антикризисного управления позволил систематизировать классификацию методов антикризисного управления предприятиями и предложить два направления применения: диагностические методы и методы управления кризисной ситуацией.

Ключевые слова: антикризисное управление, финансовая устойчивость, экономический кризис, государственное регулирование, макроэкономика.

THEORETICAL ASPECTS OF DEFINITION OF THE CONCEPT OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT

The article is devoted to the theoretical approaches to defining the concept of crisis management in order to systematize research areas. Taking into account, that the modern understanding of crisis management has a rather heterogeneous and ambiguous interpretation, practical recommendations for recommendations for the development and implementation of crisis management systems are characterized by theoretical uncertainty and unfoundedness. In one case, anti-crisis management is considered as management at the state, regional, local levels in the general systemic crisis that is observed in the country; in another as management of the region or the enterprise caused by the crisis phenomena as a result of inappropriate providing of regional management; in the third case as a management of the enterprise on the verge of bankruptcy or in the period of bankruptcy. In a conditionally stable system, the purpose of anti-crisis management is to diagnose the performance of the enterprise in order to identify the signs of crisis phenomena. In a system with the signs of crisis phenomena, anti-crisis management is aimed to localize the identified crises, overcoming its negative impact and restoring pre-crisis indicators. In the general crisis system, the purpose of anti-crisis management is to manage the enterprise in a prolonged crisis. Each model of crisis management has appropriate stages, the implementation of which is aimed to minimize the negative impact of crisis phenomena. Considering the main purpose of crisis management as a creation of conditions for the sustainable operation of the enterprise, sector or national economy, the objectives of crisis management will vary depending on the type of financial system of the object of management. The analysis of theoretical approaches of the definition of the concept of crisis management allowed to systematize the classification of crisis managements methods of enterprises and to offer two directions of their application: diagnostic methods and methods of crisis management. Summarizing all modern approaches, the main purpose of anti-crisis management is to create conditions for sustainable operation of enterprises in the market, despite any economic, political and social transformations in the country, to develop the strategic alternatives based on forecasting, avoiding financial problems and overcoming the threat of bankruptcy with minimal losses.

Key words: crisis management, financial stability, economic crisis, state regulation, macroeconomics.